

FRÅN ARBETSFÄLTET

Åldringsläkare

Det har talats i pressen om ett skriande behov av "åldringsläkare" i Stockholm. Detta skulle alltså betyda att åldringar skulle vara i behov av särskilt specialiserade läkare. Frågan är om detta skall vara rätta modellen i ett samhälle, som karakteriseras av allt större kadrar inom de höga åldrarna. Läkarna får väl lära sig att på bästa sätt sköta åldringar liksom de sköter andra.

Emellertid har fattigvårdsnämnden i Stockholm föreslagit att särskilda läkare skall tillgodose sjukvårdsbehovet vid några uppräknade pensionärshem. Där skulle också anställas kvalificerade sjuksköterskor. De nyuppförda pensionärshemmen har medfört en sådan ökning av arbetsbördan för distriktsläkarna, att dessa slagit larm.

Det behövs fler barnpsykiatriker

Statsrådet Hedlund har vid invigning av en ny kvinnoavdelning med barnavdelning vid Västerviks lasarett framhållit värdet av psykiatrisk barn- och ungdomsvård vid bekämpandet av ungdomsasocialiteten. Utbyggandet hämmas emellertid av bristen på läkarspecialister. En utbyggnad av universitetsklinikerna är nödvändig för att komma till rätta med denna svårighet. Det är viktigt att goda utbildningsmöjligheter för mentalspecialister av olika slag kommer till stånd samtidigt som planerna på en rationell utbyggnad av mentalsjukvården undan för undan genomföres. I enlighet med nya tongångar har man att vänta en samordning av sinnessjukvård och kroppssjukvård under gemensam huvudman, landstingen.

De psykiskt underutvecklade barnen

Den kände barnpsykiatrikern Torsten Ramer har i ett anförande beklagat att de utvecklingsstörda barnen alltjämt står på undantag i väsentliga avseenden. Vi saknar hjälpklasser i två tredjedelar av skoldistriktet och minst 500 platser i särskoleinternat. Nära 3.000 vårdplatser saknas ännu för de starkt utvecklingshämjade och psykiskt sjuka barnen. Detta område är kanske det mest eftersatta inom mentalsjukvården.

Aborterna i Stockholm

År 1953 fick med. lic. Björn Holmgren medicinalstyrelsens uppdrag att verkställa en utredning beträffande handläggningen av abortärendena vid stadens kvinnokliniker. Undersökningen hade kommit till stånd närmast på grund av anmärkningar som riktats mot professor Wetterdal och den av honom ledda Sabbatsbergsklinikens omhändertagande av abortfallen.

Sedan utredningen framlagts har emellertid uppmärksamheten närmast kommit att riktas på det s. k. tvåläkarförfarandet och särskilt hur det kommit att utnyttjas vid Södersjukhusets privatavdelning under den tid som professor Folke Holtz förestått kliniken.

Av 299 aborter på tvåläkarintyg i Stockholm har hälften utförts på Södersjukhuset. 90 % av alla privatrumsvårdade abortfall har legat på Södersjukhuset och av dessa privatpatienter har professor Holtz själv opererat 96 %. I tidningspressen har dessa förhållanden närmast föranlett det yrkandet att tvåläkarintygen borde försvinna. Detta är en förhastad slutsats, som inte kan motiveras av ifrågasatt missbruk av ett par läkare.

Utredningsmaterialet har omfattat 2.121 abortfall, som under åren 1947—1948 och 1952 behandlats på Sabbatsberg, Södersjukhuset och Södra BB samt under 1952 på S:t Eriks sjukhus. Av dessa aborter har 1.821 utförts efter tillstånd av medicinalstyrelsen och som sagt 299 med stöd av tvåläkarintyg. Därjämte en nödfallsabortering. Två dödsfall i sjukdom för vilken abort begärts har inträffat i omedelbar anslutning till havandeskapets avbrytande. Av de vägrade abortfallen har 9 förekommit på Sabbatsberg och 5 på Södersjukhuset.

I hela materialet utgör de gifta kvinnorna 59, de ogifta 30, de skilda 9 och änkorna 2 %.

Kampen

mot polio kan äntligen tas upp i rätt ände nu då massvaccination kan erbjudas de svenska barnen. Det var en svår besvikelse att Salkvaccinet inte kunde användas då färska och svåra erfarenheter av vår sista epidemi gjorde vaccinet som mest efterlängt. De svenska experterna gjorde rätt den gången i att avråda från vaccination eftersom ympämnet då visade sig vara rent av livsfarligt. En viss fördröjning har väl också skett därför att man haft ambitionen att vilja tillhandahålla ett rent svenskt vaccin. Vi får hoppas att det så småningom skall lyckas. För oss är det viktigast att ett

garanterat rent och effektivt vaccin nu står till förfogande. Ympningen är frivillig. Med tanke på barnförslamningens fruktansvärda realitet måste vi försöka få fram en fullständig anslutning. Kostnaderna för den enskilde är inga och det är endast fråga om två ympningar i vår med 3—4 veckors mellanrum och därefter en tredje ympning efter ½—1 år. Det från Amerika införda vaccinet räcker i en första omgång till 900.000 svenska barn.

Fylleriet

Återigen en kvartalsstatistik som överträffar de föregående. Tredje kvartalet 1956 uppvisar att ungdoms- och åldringsfylleriet fördubblats jämfört med 1952. Ådömda fylleriförseelser uppgick till 22.000 mot cirka 12.500 under samma tid 1955, en ökning på 77 %. Om Stockholm frånräknas blir ökningen för riket i övrigt 80 %. Haparanda går i spetsen med 33 fylleriförseelser på 1.000 invånare. Ökningen har varit störst i de yngsta och äldsta åldersgrupperna jämfört med motsvarande tid 1952. Även återfallsfyllerister förekommer bland de unga. Av 958 dömda, som ännu icke fyllt 18 år, hade 111 tidigare begått minst 1 förseelse.

Deltidssysselsättning

Det så aktuella diskussionsämnet deltidarbete behandlas även i en rapport från I.L.O. Deltidsarbetet ger givetvis kvinnorna en god ekonomisk hjälp, samtidigt som det inte utgör samma hinder för deras hemma-arbete som en heldagsanställning. Dessutom tillfredsställer deltidarbetet den moderna kvinnans psykologiska oavhängighetskrav.

Men i praktiken har deltidarbetet sina dåliga sidor. Kvinnor som har halvdagstjänst har vanligen sämre avancemangsmöjligheter, och samtidigt är deltidarbetet ofta till själva sin art mera ostadigt. Heldagsanställda arbetskamrater är ofta rädda för den ojämna konkurrensen med halvdagsarbetarna. Arbetsgivaren åter har svårigheter att tillrättalägga arbetet med tanke på halvdagssysselsättning. Och slutligen finns för den kvinnliga arbetskraften som helhet risken att man skapar en stor grupp kvinnliga arbetare som har lägre lön och sämre social position än genomsnittet.

De bästa möjligheterna för deltidarbete förefaller att finnas på arbetsområden utanför industrin, slutar rapporten.

SOCIALMEDICINSK TIDSKRIFT

Redaktion och expedition: Villagatan 5, *Stockholm*.
Tel. 23 00 50 (växel). Postgiro 1179.

Redaktör och ansvarig utgivare: Dr. *Erik Husmark*.
Redaktionssekreterare: Vakant.

★

Atergivande helt eller delvis av originalartiklar
ur SMT utan angivande av källan förbjudes.

★

Prenumerationspris: helår kr 18:—, halvår kr 10:—.
Lösnummer 2:—.

ANNONSPRISER:

Omslagets andra sida, mot
ledaresidan Kr. 275:—
Helsida Kr. 250:—

Frist. halvsida kr. 150:—
Halvsida ..... „ 130:—
Kvartsida .... „ 70:—

Spalthöjd 210 mm
Spaltbredd 70 mm
Sidans bredd 150 mm
(2 spalter)

mm-pris 75 öre pr enkel spalt

I ovanstående priser ingår icke kostnad för ev. framställning av klichéer.
Annonsförslag och annonsrabatter lämnas på begäran av annonsavdelningen.